

ДО

**СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ
НА ВСС**

**ЧРЕЗ
ДИРЕКЦИЯ
МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ И
ПРОТОКОЛ**

ДОКЛАД

от съдия Мариета Неделчева - Окръжен съд – София и Национално лице за контакт в НСММСНДРБ, звено за контакт в Европейската съдебна мрежа /ЕСМ/ и от съдия КАМЕЛИЯ ГЕОРГИЕВА НЕНКОВА – Районен съд – Перник, член на НСММСНДРБ, звено за контакт в Европейската съдебна мрежа

ОТНОСНО:

УЧАСТИЕ В 64^{та} ПЛЕНАРНА СРЕЩА НА Европейската съдебна мрежа, проведена в гр.Варшава, Република Полша, 7-9 май 2025 г.

Въз основа Решение по Протокол №14 на Съдийската колегия на ВСС от 29.04.2025 г., и в частност т.34 от същия, в качеството си на членове на Националната съдебна мрежа за международно сътрудничество по наказателни дела на Република България и контактни точки в Европейската съдебна мрежа по наказателни дела, взехме участие в 64^{тата} Пленарна среща на ЕСМ, която се проведе в гр.Варшава, Полша в периода 7-9 май 2025 година.

В срещата взеха участие над 100 контактни точки от държави членки на ЕС, държави кандидати за членство в ЕС и асоциирани държави. Следва да се акцентира, че на срещата присъстваха и представители на Чили, Тайван, Япония, Косово, Узбекистан, Казакстан, Великобритания и Обединените арабски емирства. На събитието присъстваха също и представители на Европейските институции - ЕК, Съвета на ЕС, OLAF, Европейската прокуратура, представители на UNODC, Съвета на Европа, Евроджъст, CASC /държави, които участват в същата са Армения, Азарбейджан, Грузия, Казакстан, Таджикистан, Тюркменистан, и Узбекистан/, като разбира се и ключово място имаха представителите на ЕСМ /EJN/.

Срещата продължи два дни и бе открита на 08.05.2025 г. от Министъра на правосъдието на Полша – г-н Адам Боднар и Заместник-главния прокурор на Полша – г-н Ясек Билевиц. Г-н Майкъл Макграт, комисар по въпросите на

демократията, правосъдието, върховенството на закона и защита на потребителите в ЕК отправи видеосъобщение и подчерта важната роля, която ЕСМ има при осъществяване на международното сътрудничество по наказателни дела. Приветствие към участниците в срещата отправи и г-жа Беата Хлавац, национален кореспондент в ЕСМ за Република Полша. Участниците бяха поздравени и от г-н Хю Докри, секретар на ЕСМ, който посочи, че в бъдеще, е необходимо да се следва оптималната максима с „по-малко, да се постига повече“, като акцентира, че ще се работи по усъвършенстването на онлайн платформа за обмен на инструменти за международно сътрудничество между контактните точки, и лесната им и бърза комуникация и обмен на информация. Тази платформа ще спести и ресурси, и време, а резултатите, се очаква да бъдат още по-бързи и успешни и от настоящите такива. Примери бяха дадени и за успешното сътрудничество по дела, свързани с криптопрестъпления, където следва да се реагира светкавично, за да не се заличат доказателства. Изрази се очакване с новите инструменти, които ще бъдат приложими от 2026 г., борбата с престъпленията в интернет пространството да стане още по-успешна.

Поздравителен адрес към участниците в срещата отправиха и г-жа Деспина Василяду, началник на Отдел А.5 Наказателно процесуално право в Европейската комисия, и г-н Стивън Крас от Секретариата на Съвета на ЕС, като всеки от тях приветства присъстващите и изложи пред тях, своето виждане за бъдещото развитие на въпросите, свързани с наказателното правосъдие в ЕС и в частност в областта на международното сътрудничество по наказателни дела и предизвикателствата, които стоят не само пред тях, но и пред звената за контакт. След това всеки един от предстоящите панели на дискусии бе представен от г-жа Деспина Василяду - „Бъдещето на наказателното правосъдие в ЕС“, от г-жа Агнешка Грисжинска, директор на Департамент за киберпрестъпления и информатизация в Националния прокурорски офис и професор в университета „Стефан Лжински“, гр.Варшава – „Електронните доказателства в контекста на разкриване и доброволно предоставяне на информация от доставчиците на услуги на базата на законодателството в ЕС и инструментите на Съвета на Европа /Конвенцията от Будапеща и Втория допълнителен протокол към нея/, от г-жа Джули Снел – прокурор за връзка от Великобритания с Полша, Латвия и Литва, г-жа Анна Уордел, завеждаща отдел „Международно сътрудничество по наказателни дела“ в МП на Великобритания и г-н Адриан Чен, завеждащ отдел „Международни трансфери“ в МП на Великобритания, бе представена темата „Сътрудничество с Великобритания при предаване на лица /екстрадиция/ и трансфер на осъдени лица“.

Съдия Абдулрахман Мурад Алблоши, който представляваше Министерство на правосъдието на Обединените арабски емирства /ОАЕ/, изнесе пред аудиторията детайлна презентация, посветена на международното сътрудничество по наказателни дела между ОАЕ и държавите членки на ЕС и бе фокусирана главно върху идентифициране на методи, начини и средства за по-бърза реализация на способите за сътрудничество в областта на наказателното правосъдие и довеждането им до позитивен за поискалата съдействие страна изход. Стана ясно от презентацията, че в момента текат преговори между ОАЕ и Република България за сключването на

двустранно споразумение в областта на международното сътрудничество по наказателни дела.

След уводните слова и презентации, беше отделено специално време и внимание за дейността на ЕСМ, както и бе изнесена презентация, касаеща ключовите дейности на ЕСМ през 2025 година. Посочено бе, че са създадени работни групи във връзка с единия от панелите, по които и по време на срещата се работеше, а именно досежно – „Бъдещето на наказателното правосъдие в ЕС“. Бе представена и визията за бъдещето на ЕСМ и дейностите ѝ, в това число и внедряването на нов инструментариум - „пакет“- електронни доказателства, включващ нормативния пакет, касаещ същите и работата по хармонизирането и унифицирането му, сред държавите членки и кооперирането с трети страни, в това число и сътрудничеството с Латинска Америка. Бе подчертано, че предстои подписване на Меморандум за разбирателство между ЕСМ и Мрежата за сътрудничество в Латинска Америка /EL РАССТО/. Дискутира се и развитието и включването на нови инструменти в сайта на ЕСМ, за да стане той още по-съвместим с бъдещите реалности и въвеждането на нови правни инструменти за сътрудничество, и оттам и обучението на контактните точки за работа със същите. Посочени бяха и проектите за следващата 2026 г. и се отчете и бюджета за настоящите дейности за годината.

Следобед, всички участници бяхме разделени на три работни групи– по теми „Бъдещето на наказателното правосъдие в ЕС“, където бяхме представени от съдия Неделчева, и втория панел - „Електронни доказателства, в контекста на разкриване и доброволно разкриване на информация от доставчици на услуги въз основа на законодателството на ЕС и инструментите на Съвета на Европа (Конвенция от Будапеща и Втори допълнителен протокол към тази конвенция)“, където бяхме представени от съдия Камелия Ненкова и третия панел относно - „Сътрудничество с Великобритания при предаване на лица /екстрадиция/ и трансфер на осъдени лица“.

По темата във връзка с електроните доказателства и събирането на същите /съгласно Регламент 1543/2023 относно европейските заповеди за предоставяне и европейските заповеди за запазване на електронни доказателства в рамките на наказателните производства и изпълнението на наказания лишаване от свобода вследствие наказателни производства и Директива (ЕС) 2023/1544 за установяване на хармонизирани правила относно определянето на определени форми на установяване и определянето на представители за целите на събирането на електронни доказателства по наказателни производства/, както и Конвенцията за престъпления в кибернетичното пространство от Будапеща и Втория допълнителен протокол към нея, бяха обсъдени по улеснените методи на сътрудничество и предаване на електронни доказателства между държавите членки. Бе отчетено, че електронните доказателства вече са ключов инструмент в борбата с престъпността и че в момента цифровите данни се използват в 85% от наказателните производства, като основно могат да включват: имейли, текстови съобщения или съдържание от приложения за съобщения, аудиовизуално съдържание, информация за онлайн акаунта на потребителя. Обърна се внимание и

на факта, че получаването на достъп до електронни доказателства може да бъде трудно и отнема много време, тъй като доказателствата често се намират в друга държава или държави, както в ЕС, така и извън него. Участниците в групата, които имат опит по темата, споделиха конкретни казуси и държави, с които извън ЕС, се е налагало да работят и събират такива доказателства. Участниците споделиха и практическите проблеми, пред които са били изправени, както бе подчертано, че информацията лесно се мести и унищожава, ако се забавят каналите за взаимодействие и сътрудничество на компетентните органи. В този смисъл, всички участници, които бяхме част от тази работна група, радушно приветствахме идеята, че се предприемат инициативи както на ниво ЕС, така и в по-широк контекст, за опростяване и ускоряване на достъпа на правоприлагащите и съдебните органи до електронни доказателства в наказателното производство и че се разработят нови стандарти за пряко сътрудничество с доставчиците на услуги за запазване и разкриване на такива данни. Участниците в тази група достигнахме до извода, че хармонизирането на материята относно срока на съхранение на информацията, както и вида престъпления, за които същата може да бъде исканата и събирана, би било много полезно и би способствало за по-доброто сътрудничество между държавите по посочените теми. Бе подчертано, че след като Регламентът стане приложим от 18 август 2026 г, се очаква относно електронните доказателства, да се наложат като инструменти за международно сътрудничество двете нови заповеди, уредени в този нормативен акт, а именно - европейските заповеди за предоставяне и европейските заповеди за запазване на електронни доказателства в рамките на наказателните производства. Всички колеги се обединихме около тезата, че киберпрестъпленията са една от най-динамично развиващите се глобални форми на престъпления и то основно с трансграничен характер, и следва инструментариумът, с който страните членки и трети страни разполагат, за да се борят с тях, да бъде не само бърз, хармонизиран и унифициран, но и да е основан на взаимното доверие и сътрудничеството между страните в тези производства. Достигнахме също до извода, че ЕСМ и нейните контактни точки имат ключова роля в целия този процес процес. Направиха се предложения и за усъвършенстване на сайта на Мрежата във връзка с пакета електронни доказателства, като се създаде нарочна секция с често задавани въпроси, секция на легални дефиниции за понятия, свързани с темата, каталог на компетентни органи и съответни доставчици, посочване на периодите за предаване и съхранения на данни по държави и пр.

В работната група „Бъдещето на наказателното правосъдие в ЕС“ бяха обсъдени редица теми, като акцентът беше поставен върху трансграничното наблюдение, предизвикателствата, които практиците срещат при използването на видеоконференцията в наказателните производства и използването на изкуствения интелект за улесняване на разследванията и съдебните процеси по наказателни дела. Обсъдено беше и в какви насоки за в бъдеще следва да се развива дейността на ЕСМ. Бе подчертано, че от създаването на ЕСМ със Съвместно действие 98/428/ПВР от 29.06.1998 г. Мрежата функционира като основен инструмент за международно сътрудничество по наказателни дела. До момента контактните точки на Мрежата оказват сътрудничество по около 8 000 случая на година. През годините Мрежата се е разраснала, като включва почти 450 звена за контакт от държавите членки на ЕС,

които работят много успешно и гъвкаво, ситуирани в офисите си в различни държави. По време на дискусиата бяха обсъдени поставените от Полското председателство на Съвета на ЕС въпроси, като например дали е необходимо създаването на хармонизирана правна рамка по отношение прилагането на трансграничното наблюдение в реално време, дали принципа на взаимно доверие е застрашен, когато държавите членки имат различни стандарти и правна уредба на способа за събиране на доказателства чрез способа за разследване „наблюдение“. Обсъден бе и въпросът дали е необходимо създаването на стандарти в ЕС по отношение на това дали да бъде провеждан разпит с видеоконферентна връзка, специално по отношение на хора от уязвимите групи на обществото /възрастни хора, инвалиди и др./, както и дали ЕС следва да хармонизира изискванията за даване на съгласие за онлайн участие в съдебни процеси и редица други въпроси. Също така се постави за разискване и въпросът дали ЕСМ се нуждае от нова нормативна рамка, в която да бъдат уредени създаването на работни групи в Мрежата, участието на звената за контакт в кръговете за оценка на държавите членки по прилагане на инструментите за международно сътрудничество, и други въпроси.

Следващият ден /09.05.2025 г./ на срещата започна с обобщаване на резултатите на дискусиите по работни групи, като всеки един от модераторите на групите, беше обобщил и презентира на всички участници, основните концептуални точки и идеи, до които бяхме достигнали в работните групи. С оглед на обстоятелството, че на 09.05.2025 г. се празнува „Деня на Европа“ бе презентирано късометражно видео, представящо историята и развитието на ЕС. След това последва и презентация на следващата поемаща Председателството държава, а именно – Кралство Дания, чийто представители представиха на аудиторията филм за страната си, и набелязаха основните теми във връзка с международното сътрудничество, които ще бъдат обект на дискусиа през месец ноември 2025 г., по време на 65-тата Пленарна среща в Копенхаген, Кралство Дания. Звената за контакт демонстрираха гостоприемството си към всички присъстващи на настоящата среща, като слово произнесе и г-жа Кристине Тролборг - представител на Дания в Евроджът. Следва да се посочи, че представителят на Европейската прокуратура г-жа Габриеле Лаунхарт, която участва в събитието като делегат, също направи кратка презентация на работата на Прокуратурата и ползотворните резултати във връзка с дейността ѝ и от създаването до момента и акцентира на бъдещите цели и задачи, които стоят пред нея, в това число и предстоящ избор на нов Европейски Главен прокурор при EPPO.

След това думата взе г-н Хю Докри от Секретариата на ЕСМ/Mr Hugh Dockry, Secretary to the EJP/, за да благодари на всички за успешната работа през годините и да изрази надежда и вяра, в бъдещите нови проекти и инициативи на Мрежата, по които усърдно се работи. Заклучителни слова произнесоха и заместник-главния прокурор на Полша - г-н Ясек Билевиц и г-жа Беата Хлавац.

В заключение бихме посочили, че срещата беше изключително полезна и както от професионална, така и от социално-културна гледна точка. По време на същата успяхме да споделим добри практики и обменим идеи с колеги, контактни точки в рамките на Европа, а и извън нея, да създадем нови ползотворни контакти, които биха били полезни и при директното сътрудничество във връзка с работата ни

в рамките на ЕСМ. Съумяхме да чуем и различни гледни точки във връзка с бъдещата нормативна рамка на ЕС по горепосочените въпроси и да се подготвим за новите предизвикателства, които ще стоят пред нас в работата ни във връзка с осъществяване на международното сътрудничество по наказателни дела. Не може да се отмине, без специално внимание, и изключителната организация на събитието. Домакините бяха изключително гостоприемни с нас и ни накараха да се почувстваме наистина желани и специални гости в страната им, като освен изключително професионалното организиране на срещата, ни бяха подготвили и една фолклорна вечер, на която успяха да ни представят и културата на тяхната страна.

С Уважение,

**Членове на НСММСНДРБ и Контактни
точки на България в ЕСМ
Съдия в Окръжен съд -София**

.....
/ съдия Мариета Неделчева/

**Съдия в РС - Перник:.....
Член на НСММСНДРБ, Звено за
контакт в ЕСМ**

/съдия Камелия Ненкова/